

TANTÁRGYI TEMATIKA

Egyetemes állam- és jogtörténeti gyakorlat II.

Tantárgy neve: Egyetemes állam- és jogtörténeti gyakorlat II.	Tantárgy Neptun kódja: AJJOT272N2 (nappali) AJJOT272L2 (levelező) Tárgyfelelős intézet: Jogtörténeti és Jogelméleti Intézet Jogtörténeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Petrasovszky Anna, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Dr. Lehotay Veronika, egyetemi adjunktus	
Javasolt félév: 1. őszi félév	Előfeltétel: -
Óraszám: nappali: 2 óra / hét levelező: 2 óra/félév	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 1	Munkarend: nappali/levelező
<p>Tantárgy feladata és célja: A Jogtörténeti gyakorlat célja a „Egyetemes állam- és jogtörténet” főtantárgyi előadáshoz kapcsolódóan felépített tematika szerint a fontosabb, részletesebb elemzést kívánó anyagok kis csoportokban történő elemzése. A hallgatók otthoni készüléssel, valamint a tanórákon való aktív részvétellel sajátítják el a gyakorlat anyagát. A hallgatók otthoni készüléssel, valamint a tanórákon való aktív részvétellel sajátítják el a gyakorlat anyagát. Az második félév Egyetemes állam- és jogtörténet II. főtárgy tananyagához igazodva önellenőrző kérdések formájában kérjük számon a gyakorlat anyagát.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> T2, T5, T7, T10, T12, T16, T18 <i>képesség:</i> K1, K4, K9, K10, K14, K19, K26 <i>attitűd:</i> A1, A2, A4, A5, A6, A18 <i>autonómia és felelősség:</i> F1, F3, F4, F5</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Vizsgatapasztalatok megbeszélése, a félévi tematika áttekintése 2. Az USA alkotmánya és alkotmány-kiegészítései 3. Francia alkotmányfejlődés 1789-1799 Az Ember és Polgár Jogai deklarációjának utóélete 4. A Code Civil és a Code Penal általános jellemzői 5. I. zárthelyi dolgozat EÁJT II. 1-10 tankönyvi tételek és az Önellenőrző kérdéssor I. részéből 5 kérdés megválaszolása 6. Büntetőjogi kodifikációk 7. OPTK és BGB Az alkotmányfejlődés 19 századi irányzatai 8. Osztrák alkotmányfejlődés tendenciái 1749-től napjainkig 9. Német egységtörekvések és alkotmányfejlődés 1848-1933; 10. 2. zárthelyi dolgozat EÁJT II. 12-21 tankönyvi tételek és az Önellenőrző kérdéssor III. részéből 5 kérdés megválaszolása 11. Jogrendszer a 20. századi Közép-Európában Az első világháború utáni államfejlődési tendenciák, 12. Az első világháború utáni államfejlődési tendenciák II. 13. Pótzárthelyi dolgozatok írása. 14. Félév zárásával kapcsolatos technikai feladatok megbeszélése 	

Önellenőrző kérdések Egyetemes állam- és jogtörténet II.

I.

1. Mit jelent a *fékek és egyensúlyok* elve?
2. Mit tartalmazott a Virginia-terv?
3. Mit tartalmazott az „amerikai Bill of Rights”?
4. Jellemezze a Konföderációs Cikkelyeket!
5. Mi jellemezte a „paternalista” politikát?
6. Mit tartalmazott az Északnyugati Ordinance?
7. Milyen álláspontot foglalt el Lemuel Shaw?
8. Miről rendelkezett a Kansas-Nebraska Act?
9. Mit tartalmaztak a fekete kódexek?
10. Mit jelent a „due process” elve?
11. Mit jelent a „megkülönböztetett, de egyenlő szolgáltatások” elve?
12. Jellemezze a jogi realizmus főbb tételeit!
13. Milyen változások következtek be a New Deal idején a jogász hivatás területén?
14. Jellemezze a „substantive due process” korszakát!

II.

1. Melyek az emberi jogok a francia Deklaráció szerint?
2. Milyen törvényhozási befolyást biztosított a királynak az 1791-i francia alkotmány?
3. Milyen szerepük volt az ösgyűléseknek az 1793-i alkotmány szerint?
4. Kikből állt az Ötszázak Tanácsa?
5. Milyen szerepet játszott a Direktórium a francia alkotmánytörténetben?
6. Jellemezze a francia választójog szabályait az 1791 és 1848 közötti időszak alkotmányai alapján!
7. Mikor hirdették ki a Code civilt?
8. Milyen terjedelmű Napóleon polgári törvénykönyve?
9. Miről szól a híres 544.§?
10. Mikor teszi lehetővé a kisajátítást a Code civil?
11. Milyen rendelkezéseket tartalmaz a francia magánjogi kódex a halál estére szóló rendelkezési jogosultságról?
12. Hogyan definiálja a kódex a szerződési szabadságot?
13. Milyen rendelkezéseket tartalmaz Napóleon törvénykönyve a családjog területén?
14. Mikor adták ki a francia Kereskedelmi Törvénykönyvet?
15. Milyen büntetőjogi tárgyú rendelkezéseket tartalmaz a francia Deklaráció?
16. Mikor jelent meg az első modern francia büntetőkódex? (A tankönyvben számelírás történt!)
17. Milyen a Code penal szerkezete?
18. Mivel foglalkozik a kódex különös része?
19. Hogyan jellemezhető az 1791. évi francia büntető perrendtartás?
20. Milyen kodifikációs szabályozás történt Franciaországban, 1808-ban?
21. Mikor törölték el Franciaországban az 1670. évi kódexet?

III.

1. Milyen reformok köthetők Stein nevéhez?
2. Sorolja fel azokat a birodalmi városokat, amelyek a Német Szövetség tagjai voltak!
3. Milyen jogköröket szánt a frankfurti parlament a németek császárnak?
4. Értékelje a kremsieri javaslatot!
5. Ismertesse a háromosztályos választójogról szóló rendeletet!
6. Hol, mikor jelent meg, és meddig volt hatályban az ún. revideált alkotmány?
7. Mely tudósok működtek közre az OPTK meghozatalában?
8. Hogyan definiálja a házasságot az OPTK?
9. Jellemezze a Német Birodalom bírósági rendszerét!
10. Ismertesse a Német Birodalom igazgatási rendszerét!
11. Melyek a kodifikációval szembeni Max Weber-i követelmények?

12. Hogyan tükröződik a jogállamiság elve a Weimari Köztársaság alkotmányában?
13. Milyen törvényekből áll a „decemberi alkotmány”?
14. Milyen volt a császár jogállása 1867 után Ausztriában?
15. Milyen választójogi törvényt hoztak Ausztriában 1867 és 1918 között?

IV.

1. Mit tartalmazott a Páneurópai Manifesztum?
2. Ismertesse az 1939. augusztus 5-i spanyol alkotmányt!
3. Miről szól a „Német gazdaság szerves felépítéséről” szóló törvény?
4. Mit tud az USA Legfelsőbb Bíróságának ügyrendjéről?
5. Jellemezze az 1921. évi lengyel alkotmányt!
6. Milyen volt az NDK Népi Kamarájának szervezete, hatásköre?
7. Jellemezze a francia kormány 1930-i memorandumát az európai államok összefogásáról!
8. Hogyan gondolkodott a közös Európa jövőjéről a francia menekültkormány?
9. Mit jelentett a „harmadik erő” koncepciója?
10. Mi volt Leon Blum álláspontja Európa jövőjéről?
11. Mit tartalmaz az amszterdami programnyilatkozat?
12. Milyen szerepet játszott Churchill az európai egység kialakításában?
13. Mi volt Konrad Adenauer álláspontja az államok közötti kapcsolatokról?
14. Milyen szerepet szántak a német politikusok a Szovjetunióval Európa újraegyesítésében?

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A félév során két zárthelyi dolgozat megírására kerül sor a tantárgy tematikus leírásánál megadott témakörökből, amelynek értékelése öt fokozatú jeggyel történik.

A hallgató szóbeli órai teljesítése a félévközi értékelés részét képezi. A szóbeli teljesítménnyel szembeni elvárások: latin jogi szöveg (szóösszetétel/szakkifejezés, mondat/jogelv) nyelvtani, kontextuális és jogdogmatikai értelmezése, grammatikai használata. Egy-egy a jogtudomány latinságára vonatkozó kultúrtörténeti-jogtörténeti témakör önálló feldolgozása és prezentálása.

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

*A tantárgy teljesítése az **aláírás** valamint az öt fokozatú értékelés szerinti **gyakorlati jegy** megszerzésével történik.*

***Az aláírás megszerzésének:** a tantárgy gyakorlati jellegénél fogva a szemináriumi órák látogatása, amelyek alól igazolatlanul csak 1 alkalommal kérhet az oktatótól felmentést a hallgató. Az egy alkalomnál több igazolt, valamint igazolatlan hiányzás beszámolási kötelezettséget von maga után. A beszámolás szóban, legkésőbb a szorgalmi időszak utolsó hetéig lehetséges.*

***A gyakorlati jegy** az írásbeli zárthelyi dolgozatok és az órai szóbeli teljesítés értékelésén alapul. Jeles érdemjegy eléréséhez a tananyag legalább 90%-os, a jó érdemjegy eléréséhez a tananyag 80%-os, a közepes érdemjegy eléréséhez a tananyag 70%-os, az elégséges érdemjegy eléréséhez pedig a tananyag 60%-os elsajátítása a kívánatos.*

A gyakorlati jegy elfogadásához mindkét írásbeli zárthelyi dolgozat legalább elégséges érdemjeggyel történő értékelése szükséges. A félévközi szóbeli teljesítés gyakorlati jegybe történő beszámításának aránya 10%.

***A gyakorlati jegy pótlása:** a tanulmányi szabályzat alapján a szorgalmi időszakban a pótlásra megadott időpontban, a vizsga időszak első kéthetében pedig a Neptun rendszerben feltüntetett gyakorlati jegy pótlására kijelölt vizsgaalkalmakkor kerülhet sor.*

***Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további / sajátos módok, jellemzők:** előadás, magyarázat, tematikus prezentáció/szemléltetés, tréningmódszertan: frontális szemináriumi munka, interaktív és koope-*

ratív oktatási módszer, megbeszélés, vita, páros-csoportos hallgatói munka, hallgatói kiselőadások, önálló hallgatói munka alkalmazása

Kötelező irodalom: + 1 idegen nyelvű

1. **Egyetemes jogtörténet I-II.** (Szerk. *Dr. Horváth Pál*. Nemzeti Tankönyvkiadó Bp., 2002.)
2. **Ruszoly József:** Európai jog- és alkotmánytörténet. Opera Iurisprudentiae. I. (Szerk.: Balogh Elemér) Pólay Elemér Alapítvány. Szeged, 2011. 539. p.
3. **István Stipta:** Die vertikale Gewaltentrennung. Verfassungs-und rechtsgeschichtliche Studien. Ungarische Rechtshistoriker (Red.: Barna Mezey) 2. ISBN: 963-9567-99-X. Gondolat Verlag Budapest, 2005. 332 p.

Ajánlott irodalom: + 2 irodalom

1. **Kajtár István:** Egyetemes állam- és jogtörténet II. Budapest-Pécs: Dialóg Campus, 1998. (Dialóg Campus tankönyvek). 175 p.
2. **Szabó István:** Német alkotmányfejlődés 1806-1945. Különös tekintettel az államszervezeti változásokra. Szent István Társulat, Budapest, 2002. 260 p.
3. **Reiner Schulze** (ed) Europäische Rechts- und Verfassungsgeschichte. Berlin, 1991.